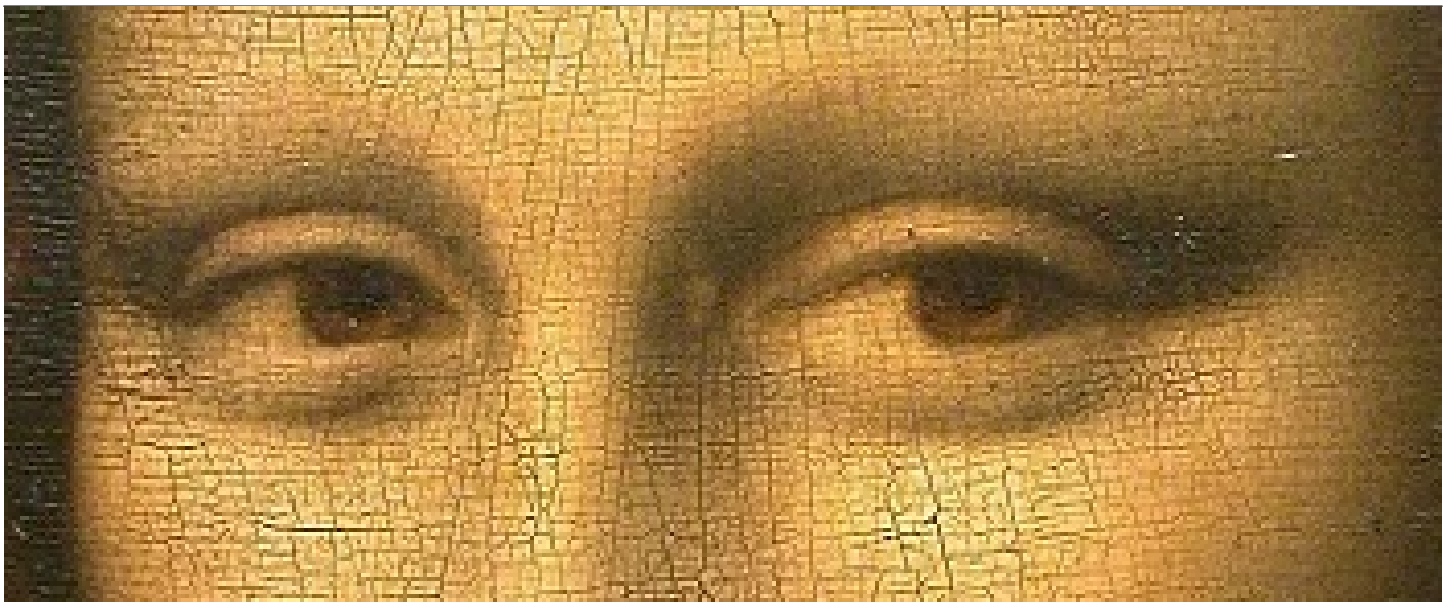

Leonardo, Montserrat i el secret de la Gioconda

Autor: Jose Luis Espejo
Data de publicació: 05-05-2009

Sí, els Da Vinci tindrien origen català. El seu escut ho exposa ben clarament, ja que és idèntic al del Regne de Mallorca, que senyoreja a la Cerdanya, el Rosselló i el Conflent durant tres quarts de segle.

Fa cinc anys vaig publicar el meu llibre "Alto riesgo, los costes del progreso". En aquell moment treballava en un nou projecte editorial: en concret, un estudi sobre la ideologia nazi. Llavors va arribar a les meves mans un article de la revista Història i Vida (número 158, maig de 1981), escrit per Hilari Raguer, monjo de Montserrat i reputat historiador. En aquest preuat document s'explicava amb molt de detall un fet excepcional: la visita de Heinrich Himmler a Montserrat, el 23 d'octubre de 1940. El seu "cicerone", un monjo de cognom Ripoll, va escoltar amb estupor la següent declaració de l'alt mandatari nazi: "A Montserrat es va promulgar l'heretgia albigesa, amb la que nosaltres (els nacionalsocialistes) tenim tants punts de contacte".

El lloctinent de Hitler va anar a Montserrat seguint la pista de Parsifal, el personatge llegendari que va inspirar el cèlebre poema de Wolfran von Eschenbach (cap el 1200). Feia Seixanta anys, a la seva òpera Parsifal (1882), el compositor Richard Wagner identificava Montserrat amb la no menys llegendària Montsalvat. Himmler-a diferència del seu deixeble Otto Rahn- emplazava el mític Gral a aquesta muntanya màgica, habitada des d'antic per ermitans i monjos Benedictins. Aquest fet va provocar en mi una certa expectació, que va augmentar quan vaig saber que per Montserrat hi havien passat altres rellevants personatges de la Història i la Cultura: Francesc d'Assís, Ignasi de Loiola, Wilhelm von Humboldt, i potser Johann Wolfgang von Goethe. Tots ells a la recerca d'un mateix objectiu: la seva il.luminació.

Goethe, al seu poema titulat Geheimnisse (els Misteris), descriu un enclavament idèntic al de Montserrat. En un passatge d'aquesta obra anomena Rosacreu (Rosenkreuzer) la vall on s'ubica el monestir. El 1816 va aclarir, en el diari Morgenblat, que la idea original del poema era "conduir el lector a través d'una mena de Montserrat ideal".

Ignasi de Loiola (fundador de l'Orde dels Jesuïtes) va interrompre el seu viatge a Montserrat, camí de Jerusalem, i va romandre al monestir i els seus voltants diverses setmanes, en les quals va renunciar a la carrera militar, va regalar

l'espasa i armadura, i va aprendre l'essencial de la seva doctrina (els coneguts Exercicis Espirituals), amb el suport d'un monjo anomenat Dom Chanon.

Francesc d'Assís, segons la tradició, va arribar a Montserrat caminant, des de Barcelona, perquè es va negar a cavalcar. José María de Mena, en el seu deliciós llibre Curiositats i llegendes de Barcelona, explica la següent anècdota: "També es diu que havent manifestat San Francesc el seu propòsit d'anar a visitar a la Mare de Déu de Montserrat, els consellers de Barcelona li van oferir un cavall per fer el viatge, però Francesc el va rebutjar dient que si Jesús havia anat a Jerusalem amb burra, ell no podia acceptar un cavall. Ni tan sols la burra, doncs no era digne ni d'igualar a Jesús, i per tant, ell faria el viatge a peu. D'aquí va quedar a Barcelona la frase Anar amb el cavallet de Sant Francesc, per indicar que es viatja a peu". D'aquest fet de Sant Francesc (de Barcelona a Montserrat hi han uns 60 quilòmetres) potser vingui el costum de fer el camí de Barcelona a Montserrat a peu, durant de la nit, per arribar al monestir a l'alba. Tradició, per cert, que jo he complert dos anys consecutius.

Goethe, Ignasi de Loiola i Francesc d'Assís. Per no parlar de Wagner. Grans homes que van buscar la "Montserrat ideal". El germà Marcos de Goethe, o el Parsifal de Wagner, no fan més que seguir els passos de tants i tants humils pelegrins, que des de tota Europa, van trobar en la verge negra (la Mare de Déu de Montserrat) consol i remei a les seves penes.

Hi ha la possibilitat que un d'ells fós Leonardo Da Vinci. Amb arrels catalanes, i potser fins i tot amb família a Barcelona. Un avantpassat seu (Giovanni Da Vinci) va morir A Barcelona el 1406. Ón -segurament- hi va deixar família i amics. Leonardo Da Vinci va tenir tracte amb alguns personatges que es distingeixen per un tret comú: els seus avantpassats eren heretges fugits del Pirineu català, després de la Croada contra els càtars de la primera meitat del segle XIII. Entre ells, Francesco da Melzi (descendent de la família catalana dels Melció), i potser Gian Giorgio Allione (emparentat amb els Alió), que com ell va servir al rei de França (Francesc I) l'any 1518. Però també va conèixer a Americo Vespucci (li va regalar un llibre), un descendent de catalans establert a Florència, de nom Aimerich Despuig; i amb la família Geraldini, emparentada amb Lisa Geraldini del Giocondo, la cèlebre Gioconda (Antonio Geraldini va ser ambaixador de Florència a Barcelona).

Massa vincles amb Barcelona per ser producte de la casualitat. La meva sospita va passar a ser convenciment quan, el meu amic Toni Babia i Privat, va esbrinar que prop de Martorell existeix un enclavament (una talaia natural), amb una panoràmica pràcticament idèntica a la que podem trobar al quadre conegut com La Gioconda.

Posteriorment, amb els meus viatges a Vinci (a la Toscana italiana) i a Vince (al Departament francès dels Pirineus Orientals), vaig saber: 1) que va ser la família Da Vinci la que va donar nom al poble de Vinci, i no al revés; i 2), que Da Vinci podria derivar de l'antiga Vinciano (avui Vince), poble de la comarca catalana del Conflent.

Sí, els Da Vinci tindrien origen català. El seu escut ho exposa ben clarament, ja que és idèntic al del Regne de Mallorca, que senyoreja a la Cerdanya, el Rosselló i el Conflent durant tres quarts de segle: des de la mort de Jaume I el Conqueridor, fins a la seva recuperació (per la Corona d' Aragó) per part de Pere el Cerimoniós.

Leonardo hauria estat dues vegades a Catalunya: a 1481-1483, i en algun moment durant el primer decenni del segle XVI. Hauria visitat Barcelona, Montserrat i la seva terra natal: Vinciano, l'actual Vinçà. Aquest "paisatge vital" l'hauria plasmat a la seva obra pictòrica, en els seus dibuixos i en alguns dels seus relats. A Montserrat hi hauria pintat almenys un quadre (el seu San Jeroni), i hauria pres notes per pintar-ne algun més (La Verge de les Roques, La Gioconda). Alguns retalls d'aquest "paisatge vital" apareixen així mateix a la seva Anunciació. I pot-ser el famós somriure de La Gioconda tingui alguna cosa a veure amb la beatíficant expressió de la verge negra de Montserrat.

Leonardo, l'heretge, el càtar, hauria exposat la seva dissidència religiosa en el seu quadre L'Adoració dels Mags, que no va finalitzar per no acabar a la presó, o pitjor, a la foguera. Aquests anys d'estada a Catalunya, de 1481 a 1483, els dic "Els anys perduts de Leonardo da Vinci". És una època escassament estudiada, i mal compresa.

El documental "LEONARDO, MONTSERRAT I EL SECRET DE LA GIOCONDA" és un modest intent de treure a la llum un període inèdit, inexplorat, de la vida del singular artista, científic i filòsof florentí amb arrels catalanes.

José Luis Espejo
Traducció Institut Nova Història

"Darrere de La Gioconda s'hi amaga un gran secret. Que és al mateix temps una idea i un lloc. En el present

audiovisual s'explica que Leonardo era un heretge, descendent de càtars fugits del Pirineu català dos segles i mig abans del seunaixement. De Vinciano (actual Vinçà), al Rosselló (Catalunya nord)rebria el seu cognom. Leonardo va tornar a la pàtria dels seusavantpassats entre els anys 1481 i 1483, i segurament també en elsprimers anys del segle XVI. Des del meu punt de vista, a Montserrat hi pintaria almenys dues obres (una d'elles seria el seu Sant Jeroni), ihauria pres notes per a algunes pintures més (La Verge de les Roques i La Gioconda). Aquest període de la seva vida, els seus "anys perduts", ha estat ignorat per la historiografia oficial. Tanmateix, va marcar un abans i un després en la seva carrera professional, així com en la seva trajectòria vital. Un detall important: durant aquests "anys perduts" de Leonardo, Giulio della Rovere, el futur papa Juli II (el que va encarregar a Miguel Angel la decoració de la Capella Sixtina), era abat de Montserrat."

Autor: José Luis Espejo. Autor de l'audiovisual de "La Atlántida, lo que la ciencia oculta" i dels llibres "Leonardo, Años perdidos, el conocimiento secreto y los hijos del edén". Contacte: historiaoculta@gmail.com. Pàgina web:www.gestae.com

Subtítols i traducció al català: Institut Nova Història.